

Analýza školního vzdělávacího programu Univerzity materní školy Qočna

Michaela Sedlářová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela SEDLÁŘOVÁ**
Osobní číslo: **H10203**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza školního vzdělávacího programu Univerzitní mateřské školy Qočna**

Zásady pro vypracování:

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti formálního kurikula pro předškolní vzdělávání, pojmy univerzitní mateřská škola a školní vzdělávací program.
Vymezení teoretických východisek a objasnění pojmů z oblasti formálního kurikula v ČR, univerzitní, firemní MŠ.
Příprava metodiky výzkumné části, obsahová analýza ŠVP UMŠ Qočna.
Ověření a prezentace výsledků inovace vzdělávacího programu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. Současná mateřská škola a její řízení. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7. SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy. Praha: TAURIS, 2006. ISBN 80-87000-01-3. SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: VÚP, 2004. ISBN 80-87000-00-5. SVOBODOVÁ, Eva. Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9. PRÁŠILOVÁ, Magd a Eva ŠMELOVÁ. Kurikulum a jeho tvorba II. Školní vzdělávací program. Olomouc: UP, 2010. ISBN 978-80-244-2607-5. Švaříček, Roman. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN: 80-7367-313-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Monika Szimethová, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

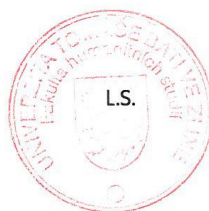
30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 6. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 7.4.2013

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou v oblasti kurikula pro předškolní vzdělávání v ČR. Objasňuje pojmy univerzitní a firemní mateřská škola, školní vzdělávací program a s předškolní výchovou a vzděláváním. Cílem bakalářské práce je analyzovat obsah školního vzdělávacího programu Univerzitní mateřské školy Qočna a zhodnotit jeho soulad s příslušnými kurikulárními dokumenty. Jako výzkumnou metodu jsem si zvolila obsahovou analýzu dokumentu na základě stanovených kritérií hodnocení a kódovacích kategorií.

Na závěr prezentuji výsledky analýzy vzdělávací programu a předkládám doporučení pro praxi.

Klíčová slova: kurikulum, školní vzdělávací program, Univerzitní mateřská škola Qočna, obsahová analýza dokumentu

ABSTRACT

This thesis deals with the issue of curriculum for pre-school education in the country. It explains the concepts of university and corporate kindergarten, school educational program and pre-school education and training. The aim of this work is to analyze the content of the school curriculum University kindergarten Qočna and assess its compliance with the relevant curricula. As a research method I chose to document analysis based on established evaluation criteria and coding categories.

In conclusion, results of the analysis of educational programs and make recommendations for practice.

Keywords: curriculum, educational program, University kindergarten Qočna, document analysis

Úvodem bych chtěla poděkovat mému školiteli Mgr. Monice Szimethové, PhD., za její ochotu, inspiraci a nápady, kterými mi napomohla vše uskutečnit a vždy mi vyšla vstříc.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK	11
1.1 PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ.....	12
2 KURIKULUM	14
2.1 DIMENZE, FORMY A DRUHY KURIKULA	14
FORMÁLNÍ KURIKULUM.....	16
NEFORMÁLNÍ KURIKULUM.....	16
SKRYTÉ KURIKULUM	17
3 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY	18
3.1 NÁRODNÍ ÚROVEŇ KURIKULA.....	18
3.1.1 NÁRODNÍ PROGRAM ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ-BÍLÁ KNIHA	18
3.1.2 ŠKOLSKÝ ZÁKON	19
3.1.3 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.....	20
3.2 ŠKOLNÍ ÚROVEŇ KURIKULA.....	21
3.2.1 Školní vzdělávací program.....	21
3.2.2 Třídní vzdělávací program	21
4. FIREMNÍ A UNIVERZITNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	22
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
4 ANALÝZA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU UNIVERZITNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY QOČNA	26
CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	28
OBSAHOVÝ RÁMEC-INTEGROVANÉ BLOKY	30
FORMÁLNÍ STRÁNKA DOKUMENTU	42
6 ZÁVĚRY VÝZKUMU A DOPORUČENÍ PRO PRAXI	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
SEZNAM TABULEK	51

ÚVOD

Na úvod bych chtěla nastínit problematiku školské a vzdělávací politiky v ČR. Politické uspořádání státu má nesporný vliv na charakter edukačních procesů odehrávajících se v něm a to především ve školním prostředí. Na nejvyšší úrovni priorit vzdělávání je u nás „strategický“ dokument *Národní program rozvoje vzdělávání-Bilá kniha* (2001), předložený veřejnosti Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Avšak je sporné, jestli tyto vize odpovídají české edukační realitě a praktické využitelnosti. Vzdělávací politika ovlivňuje a určuje především obsah vzdělávání u jednotlivých stupňů a typů škol a to prostřednictvím různých kurikulárních materiálů (programy vzdělávání, osnovy i předměty). Otázka priorit vzdělání a vzdělávání v naší republice se stává maximálně předvolebním heslem mnoha politických stran, bohužel mnohdy tyto myšlenky a zásady nejsou v praxi realizovány. Co je státní vzdělávací politika? Podle (Pelikána, 2012) jde o *základní systém obecných východisek řešení principálních problémů vzdělávání a výchovy státem a institucemi jim řízeným*. Tyto základní principy vycházejí nejen z aktuálních, ale i z dlouhodobých trendů vývoje naší společnosti a jejich potřeb s přihlédnutím na trendy evropské a světové. Je to nalezení takových postojů, které pomáhají řešit praktické problémy bez ohledu na to, jaká politická strana je zrovna v moci jak tomu v ČR je. Taková státní vzdělávací politika, by mohla sjednotit a zajistit vývoj školství minimálně na 20 let a nedocházelo by k takovým otřesům a nepochopitelným zvrátům při nástupu nové strany nebo ministra. Tyto změny jsme mohly zpozorovat i v oblasti postoje k mateřským školám. Základním východiskem pro tvorbu vzdělávací politiky je především vymezení výchovy a vzdělávání jako jedné ze základních priorit státu.

Cílem bakalářské práce je analyzovat školní vzdělávací program Univerzitní mateřské školy Qočna, jakožto veřejného a závazného kurikulárního dokumentu na školské úrovni. V teoretické části objasním pojmy jako předškolní věk, výchova a vzdělávání, kurikulum, jeho typy, dimenze a druhy, kurikulární dokumenty a pojmy alternativní, firemní a univerzitní mateřská škola. V druhé, praktické části se zabývám interpretací výsledků jednotlivých kategorií obsahové analýzy dokumentu a doporučením pro praxi. Záměrem realizace bakalářské práce je především interpretace nápadů a doporučení pro další rozvoj, přepracování programu především z hlediska obsahu a to z důvodu snahy o zapsání UMSŠ Qočny do registru státních škol v plánovaném školním roce 2013/2014.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK

„ Vývojové období dítěte od dovršení třetího roku dítěte po vstup do školy, tzn. do dovršení šestého roku života. Hlavní činností předškolního dítěte je hra. V tomto věkovém období dítě obvykle navštěvuje mateřskou školu, která jej postupně připravuje na vstup do školy. Základem stále zůstává rodinná výchova, na které mateřská škola staví a která napomáhá dalšímu rozvoji dítěte “ (Vágnerová, 2000).

Kognitivní vývoj dítěte v předškolním věku dle Piageta

Švýcarský psycholog Jean Piaget se pokusil odlišit specifická stádia vývoje dítěte, popsat tyto změny v jednotlivých kategoriích kognitivního vývoje. Podstatou je prokázat, že jedna konkrétní úroveň je výsledkem předchozího vývoje dětského myšlení.

Tabulka 1: Vývojová stádia kognitivního vývoje dítěte dle Piageta

Vývojové stádium	Věk	Typické znaky
1. senzomotorické	0-2	Motorická aktivita, vnímání a experimentování. Dítě odlišuje sebe od ostatních objektů. Buduje se v něm pojem stálosti objektu, což svědčí o mentální reprezentaci nepřítomného objektu.
2. předoperační	2-7/8	Řeč, tvoření představ a jednodušší myšlení. Děti se učí užívat jazyka. Myšlení dítěte je egocentrické, vše vidí jen ze svého hlediska, nedokáže se na problém podívat z hlediska druhého člověka. Dítě ještě nechápe určitá pravidla činnosti, určité operace. Dokáže třídit objekty podle jedné z charakteristik. Problémy řeší podle toho, co právě vnímá.
3. konkrétních operací	7/8-11/12	Nejdůležitější změnou je logické myšlení a operování s abstraktními pojmy. Dítě je schopno pochopit identitu. Chápe stálost počtu objektů. Dokáže třídit objekty podle několika charakteristik. Experimentuje s objekty, ale nesystematicky
4. formálních operací	11/12 +	Důležitými procesy jsou abstraktní, formálně logické operace. Dítě už se neopírá o smyslovou skutečnost, je schopno usuzovat <i>jestliže, pak</i> . Obměňuje proměnné a hledá pravidla.

Předškolní věk je jedním z nejdůležitějších v lidském životě, protože dochází k nejrychlejšímu rozvoji všech stránek osobnosti a psychických funkcí dítěte. Dítě se nejvíce rozvíjí ve stejné sociální skupině a to nejpřirozenější činností hrou, kde má možnost vyjádřit své vlastní prožitky, uplatnit své zkušenosti, vytvářet vznikající zájmy, vyjádřit vlastní představy o světě a vztahu k němu. Získává si tak postupně představy o vlastních schopnostech a kompetencích. Právě tyto představy se stávají důležité v dalším rozvoji jeho vývoje. Úkolem učitele je především dovést dítě na nejvyšší možnou dosaženou úroveň a podporovat ho v jeho činnostech. Také vést ho k vlastní seberealizaci a sebevyjádření, což dále souvisí s rozvojem klíčových kompetencí dítěte a učitele, které jsou obsažené v pedagogických dokumentech.

1.1 Předškolní výchova a vzdělávání

Vzdělávací proces realizovaný v mateřské škole a řízený pedagogem, během něhož si dítě osvojí základy klíčových kompetencí a vzdělávací obsah stanovený pro etapu předškolního vzdělávání, v rozsahu, který odpovídá jeho individuálním možnostem (*RVP PV, 2004*).

Předškolní výchova angl. preprimary education. Výchova zabezpečující uspokojování přirozených potřeb dítěte a rozvoj jeho osobnosti. Podporuje zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj dětí, vytváří předpoklady k jejich dalšímu vzdělávání. Stále významnějším účelem předškolní výchovy je vyrovnávání rozdílů mezi dětmi způsobované rozdílnou kvalitou sociokulturního prostředí v rodinách. V ČR je předškolní výchova nepovinná zabezpečují ji předškolní zařízení. V jednotlivých zemích je předškolní výchova rozšířena a realizována odlišným způsobem (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

Předškolní výchova a vzdělávání se uplatňuje v předškolních zařízeních, které nesou především funkci sociální, výchovnou a vzdělávací. Podle mého názoru je nejdůležitější sociální funkce, kdy se zařízení stává stimulem pro rozvoj sociálních vazeb a osobnosti dítěte, což je v dnešní společnosti to nejdůležitější. Poté podporuje zdravý fyzický a psychický vývoj a kompenzuje případné negativní vlivy. Provádí se zde také základní diagnostická péče a příprava dětí na primární vzdělávání, kdy je důležité připravit děti na novou činnost učit se. Právo zúčastnit se předškolní výchovy mají všechny děti. Je nutno připomenout, že předškolní výchova se výrazně doplňuje a ovlivňuje s **rodinnou výchovou**. Jednou

z funkcí rodiny je výchova, tím se rodina stává zajímavou pro pedagogiku, protože předmětem pedagogiky je výchova a vzdělávání. Je to věda, která tyto procesy zkoumá, objasňuje a vysvětluje. Z toho vyplývá, že ve svém obsahu musí také identifikovat a analyzovat rodinu. Je proto důležitá spolupráce mezi předškolním zařízením a rodinou. Tato pozitivní spolupráce může do velké míry ovlivnit kvalitu a naplňování cílů předškolní výchovy a vzdělávání.

2 KURIKULUM

„Slovo *kurikulum* pochází z latinského *currere* – běžet. Jeho původní význam je běh, ale také závodistiště. Vyjadřuje pohyb určitým směrem, po určité cestě k určitému cíli. V pedagogickém smyslu pak *kurikulum* můžeme chápat jako pohyb, který doprovází vývoj dítěte“ (Opravilová, 2011, s.28).

Existuje mnoho termínů a definic kurikula a to v závislosti na daném státu i jeho politice. Kurikulum může znamenat jak *seznam vyučovacích předmětů a jejich časové dotace, program výuky, veškeré učení, probíhající ve školských zařízeních, učební plány a osnovy*. (in Průcha, 2002)

V české pedagogice se setkáváme s nejednotnou definicí kurikula. Obecně se přiklání k širšímu pojetí: „*Kurikulum, jako obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, s. 110).

Kurikulární dokumenty jsou tvořeny na dvou úrovních a to na státní a školské. Když budeme mluvit o MŠ, mezi státní úroveň patří například dokument *Národní program rozvoje vzdělávání-Bílá kniha* a *Rámcové vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání*. Do školní úrovně pak zařazujeme *školní a třídní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání*.

Podle mého názoru by měl být kladen větší důraz pro učitele předškolních zařízení, aby lépe porozuměli na filozofii kurikula, pojetí cílů, vztahů k organizačním formám, metodám, pochopení podstaty evaluace. Také návaznost a propojení všech dokumentů jak na státní tak školní úrovni a akceptovat jednotlivé zásady při vypracovávání školských dokumentů.

2.1 Dimenze, formy a druhy kurikula

Formy kurikula (Průcha, 2002) jsou postaveny na 3 úrovních a každá z nich nese své další dvě úrovně.

3 úrovně:

Zamyšlené

- **koncepční** (Dokumenty školské politiky, národní priority ve vzdávání, koncepce zájmových skupin)

- **projektová** (Vzdělávací programy, učební plány a osnovy, standarty vzdělávání, ŠVP, TVP)

Zamyšlené kurikulum je to, co se ve vzdělávací soustavě určité země plánovalo jakožto cíle a obsah vzdělávání. Vize, plány, co má být obsahem.

Realizované

- **realizační** (Konkrétní prezentace učiva realizovaná učiteli nebo výukovými médii-příprava na vyučování)

Je vymezováno jako učivo skutečně předané žákům konkrétními učiteli v konkrétních školách a třídách.

Dosažené

- **rezultátová** (Vzdělávací výsledky, osvojené učivo)

- **efektová** (efekty obsahu vzdělávání v profesní kariéře lidí, jejich politických postojích atd.)

Obsahuje učivo, které si žáci skutečně osvojili. To jsou především znalosti žáků v příslušných předmětech, zjišťované speciálními testy pro měření vzdělávacích výsledků.

Dimenze kurikula podle (Maňáka, 2006) jsou rozděleny na 4 složky.

Tabulka 2: dimenze kurikula

Ideová	Státní úroveň	Je reflexí vzdělávacích cílů, které se jako obecné ideje, principy promítají do všech ostatních dimenzí a jednotlivých vzdělávacích aktů.	Národní program rozvoje vzdělávání (Bílá kniha)
Obsahová		Je určující složkou kurikula, konkretizuje vzdělávací cíle a spolupracuje s volbou metod, forem a prostředků ve vzdělávacím procesu. Středem jsou	Rámcový vzdělávací program (RVP)

		kompetence.	
Organizační	Školní úroveň	Školské dokumenty, učební plány, vzdělávací programy, osnovy, metodické příručky, učebnice apod. Důležitý je typ a podmínky školy, konkrétní ročníky, předměty.	Školní vzdělávací program (ŠVP) Třídní vzdělávací program (TVP)
Metodická		Výběr učiva, výukové metody, organizační formy, didaktické prostředky, pomůcky. Váže se na konkrétní třídu.	Příprava na vyučování

Všechny tyto dimenze a formy kurikula jsou obsaženy v tzv. formálním kurikulu, které jsou zachyceny v oficiálních vzdělávacích dokumentech a v různých situacích může docházet k jeho transformaci. Oproti tomu můžeme sledovat i tzv. skryté (neformální) kurikulum, které dříve bylo opomíjeno, ale jeho vliv na vyučovací proces je značný. Neformálním kurikulem je všechno to, co není obsaženo ve formálním kurikulu. Do skrytého kurikula patří například klima školy, třídy, styl učitele, rozvrh hodin, interakce mezi učitelem a žáky, kulturní a hygienické návyky a řada dalších (Maňák, 2006).

Formální kurikulum

„Komplexní projekt cílů, obsahů, prostředků a organizace vzdělávání, jeho realizace ve vzdělávacím procesu a předepsané způsoby kontroly a hodnocení výsledků“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

Neformální kurikulum

„Neformální-aktivity a zkušenosti žáků v mimotřídních a mimoškolských aktivitách, organizovaných školou, například v rámci exkurzí, sportovní činnosti, různých činností apod. cílů vědomé činnosti školy“ (Turek, 2008, s. 193).

Skryté kurikulum

Skryté kurikulum představuje všechny zkušenosti, poznatky a dovednosti, které žák živelně, funkcionálně získává nad rámec intencionálního vyučování nejen od učitelů, ale například od spolužáků aj. (Kohoutek, 2008).

Všechny tyto druhy kurikula se prolínají v průběhu edukačního procesu v MŠ i mimo něj.

3 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

V České Republice se setkáváme s dvouúrovňovým modelem rozdělení kurikula. Do **národní** úrovně, která je pro školská zařízení povinná a závazná zařazujeme dokumenty *Národní program rozvoje vzdělávání, Školský zákon a Rámcové vzdělávací programy*. Z toho vychází a navazuje na ni úroveň **školská**, která je prolínána ve školních vzdělávacích programech.

3.1 Národní úroveň kurikula

Tato úroveň je závazná, platná pro všechny školy v ČR a pro všechny stupně vzdělávání.

Národní program rozvoje vzdělávání-Bílá kniha

Školský zákon

Rámcový program pro předškolní vzdělávání

3.1.1 Národní program rozvoje vzdělávání-Bílá kniha

Národní program rozvoje vzdělávání-Bílá kniha představuje systémový projekt, v němž jsou stanoveny záměry, rozvojové programy, směrodatné pro vývoj našeho školství ve střednědobém horizontu (Šmelová, 2010).

Dokument české vzdělávací politiky označovaný běžně jako Bílá kniha. Byl vypracován týmem odborníků na zadání MŠMT ČR, předcházela mu veřejná diskuze. Dokument byl schválen na zasedání vlády ČR dne 7. února 2001 a samostatně publikován. Obsahuje proklamace, návrhy a doporučení jednak ekonomického tak ekonomického charakteru (např. návrh na zrušení víceletých gymnázií na zvýšení platů učitelů aj.), jednak pedagogického charakteru (zavedení povinné výuky dvou cizích jazyků na základní škole, vyrovnání vzdělávacích příležitostí pro sociálně znevýhodněné děti aj.), které by se měly uskutečnit do roku 2005, resp. 2010. Vzhledem k tomu, že dokument naráží na odpor některých politických stran a že není založen na analýzách stavu české edukační reality (i svými tvůrci je považován za „vizi“) je realizace jeho návrhů a doporučení sotva možná (Průcha, 2001).

Bílá kniha (2001) je pojata jako „systémový projekt, formulující myšlenkové východiska, obecné záměry, rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy v střednědobém horizontu“ (s.7).

Předškolní vzdělávání v Bílé knize

Prvními činiteli dětí jsou jejich rodiče. Rodinné působení je posilováno v institucích předškolní výchovy. Tyto instituce jsou nazývány především mateřské školy a jsou pro děti od 3 do 6 let. Předškolní vzdělávání není povinné.

Uvedená doporučení pro předškolní výchovu:

- *„Zajistit každému dítěti předškolního věku zákonný nárok na předškolní vzdělávání a na reálnou možnost je naplnit.*
- *Vypracovat rámcový program pro předškolní vzdělávání a v něm nově formulovat rámcové cíle, obsah, předpokládané výsledky vzdělávání. Zároveň stanovit podmínky, za nich může být předškolní vzdělávání uskutečňováno. Zabezpečit aplikaci rámcového programu podle konkrétních podmínek škol a dětí-školního kurikula.*
- *Vzhledem k potřebě zvládat širších odborných, speciálně pedagogických a sociálních zralostí a dovedností pedagogů v předškolním vzdělávání zajistit jejich vysokoškolské vzdělávání na úrovni bakalářského studia na pedagogických fakultách univerzit nebo na vyšších odborných školách s akreditací pro bakalářské studium. Toto opatření chápat i jako snahu o zvýšení jejich sociálního a profesního statusu“ (Národní program rozvoje vzdělávání v ČR, 2001, str. 46).*

3.1.2 Školský zákon

ZÁKON O PŘEDŠKOLNÍM, ZÁKLADNÍM, STŘEDNÍM, VYŠŠÍM ODBORNÉM A JINÉM VZDĚLÁVÁNÍ-ZÁK. Č. 561/2004 SB.

V souladu s ústavou vyšel tento zákon, který vstoupil v platnost od 1.1.2005. Na jeho základě a v jeho mezích jsou vydávány vyhlášky MŠMT, nařízení vlády a hygienické směrnice ministerstva zdravotnictví. Hlavními důvody pro vznik byly zakotvení reformy vzdělávacích programů, zastaralost a roztržičnost stávající právní úpravy a posílení autonomie škol a školských zařízení.

VYBRANÉ KAPITOLY ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

§ 1-2 vzdělávání:

Je založeno na zásadách rovného přístupu každého státního občana ČR nebo jiného členského státu EU bez diskriminace z důvodu rasy, pohlaví, barvy pleti. Je bezplatné (základní, střední). Je založeno na vzájemné úctě, respektu, názorové snášenlivosti.

§ 3-5 vzdělávací programy

MŠMT ČR zpracovává Národní program vzdělávání. Ten vláda předkládá Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ke schválení. NP rozpracovává cíle vzdělávání, vymezuje

hlavní oblasti vzdělávání, obsahy a prostředky k dosahování těchto cílů. Pro každý obor vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy (stanoví cíle, formu, délku, obsah), které jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

Vydávání ŠVP

- Vydává ředitel školy nebo školského zařízení
- Změny ŠVP nejsou vyhrazeny
- Zveřejnění na přístupném místě ve škol nebo školském zařízení
- Právo každého nahlížet a pořizovat si výpisy a opisy a kopie

3.1.3 Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

RVP PV jako kutikulární dokument státní úrovně platný pro veškeré předškolní vzdělávání, vymezuje zejména cíle předškolního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací obsah a podmínky vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, v souladu s ním školy vypracovávají své školní vzdělávací programy (*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2001*).

RVP PV určuje *společný rámec*, který je třeba zachovávat. Je *otevřený pro školu, učitele i pro děti* a vytváří tak podmínky k tomu, aby každá škola, resp. Pedagogický sbor, jakákoli odborná pracovní skupina, profesní sdružení či každý jednotlivý pedagog mohli- za předpokladu zachování společných pravidel-*vytvářet a realizovat svůj vlastní školní vzdělávací program''* (RVP PV, str. 4).

RVP PV vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku, které probíhá v institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení, resp. Zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení (od roku 2005). Nový školský zákon, platný od 1.1. 2005, odložil závaznost RVP PV k termínu 1.9.2007 (Smolíková, 2004).

RVP PV je základní dokument, který představuje vzdělanostní základ. Avšak se spíše podobá požadavkům pro učení dětí mladšího školního věku. Dítěti zde není dopřána dostatečná volnost na spontánní učení, které je v tomto věku nejproduktivnější. Na druhou stranu nám tento dokument může být inspirací pro tvorbu školních dokumentů a jednotlivých příprav na hodinu a to svou rozmanitou vzdělávací nabídkou.

3.2 Školní úroveň kurikula

3.2.1 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací programy pro předškolní vzdělávání, pro něž byl vydán rámcový vzdělávací program, stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, označí dokladu o ukončeném vzdělávání, pokud bude tento doklad vydáván. Dále stanoví popis materiálních, personálních, ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje (*Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*).

„Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání jako jedinečný dokument, podle něhož se uskutečňuje vzdělávání dětí v konkrétní mateřské škole; každá škola si vypracovává svůj, a to v souladu s RVP PV a konkrétními podmínkami školy“ (Smolíková, 2001, s.97).

Pro práci školy představuje ŠVP základní pedagogický dokument, vlastní projekt (plán) výchovné a vzdělávací práce. Proto je důležité dobře jej chápat zejména ve vztahu k RVP PV. RVP PV poskytuje rámcová pravidla pro vzdělávání dětí předškolního věku. Vypovídá o tom, jaké cíle je třeba v práci s dětmi sledovat, čeho mohou na této úrovni dosáhnout a co dělat proto, aby vzdělávání bylo smysluplné a efektivní. ŠVP je naproti tomu program, na jehož základě bude konkrétní škola fungovat a kterým se budou její pedagogové řídit ve vzdělávacím procesu. Na rozdíl od RVP by měl ŠVP vyjadřovat představu reálnou, v daných podmínkách realizovatelnou (*Manuál pro tvorbu ŠVP PV, s. 5*).

3.2.2 Třídní vzdělávací program

Třídní vzdělávací program (dále TVP) je souhrnem dokumentů, vztahujících se k plánování, realizaci a evaluaci vzdělávacích činností v konkrétní třídě mateřské školy. Povinnost vytvářet TVP není školám legislativně dána, ale z RVP PV vychází povinnost pracovat s dětmi plánovitě. V ŠVP by měly být jasně formulované zásady, jak bude probíhat plánování ve třídách (Váchová, 2010).

Představuje plán, který ze školního programu sice vychází, ale který je rozpracován, upraven a naplňován ve vztahu ke konkrétní třídě dětí. TVP není ucelený a písemně zpracovaný dokument (jako je ŠVP), ale otevřený pracovní plán pedagoga, který je vytvářený, dotvářený postupně (Smolíková, 2004).

Je souhrnem dokumentů, vztahujících se k plánování, realizaci a evaluaci vzdělávacích činností v konkrétní třídě mateřské školy. Povinnost vytvářet TVP není školám legislativně dána, ale z RVP PV vychází povinnost pracovat s dětmi plánovitě. V ŠVP by měly být jasně formulované zásady, jak bude probíhat plánování ve třídách (Váchová, 2010).

TVP je plán, který ze školního programu sice vychází, ale který je rozpracován, upraven a naplňován ve vztahu ke konkrétní třídě dětí. TVP není ucelený a písemně zpracovaný dokument (jako je ŠVP), ale otevřený pracovní plán pedagoga který je vytvářený, dotvářený postupně (Smolíková, 2004).

Integrované bloky

Způsob uspořádání vzdělávacího obsahu ve školním vzdělávacím programu, integrované bloky propojují (integrují) vzdělávací obsahy z více různých vzdělávacích oblastí a vztahují se k určitému tématu, k praktickým životním situacím nebo praktickým činnostem, k určitému produktu apod. a mají podobu tématického celku, projektu či programu (*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2004*).

V souladu se školským zákonem by mělo být učivo uspořádáno do ucelených částí. RVP PV stanovuje, že ve ŠVP PV mají mít tyto součásti podobu integrovaných bloků. Tento způsob, který je jednou z novinek současného pojetí předškolního vzdělávání, byl zvolen, proto, že vyhovuje psychologickým i didaktickým specifikům vzdělávání dětí předškolního věku: pro předškolní dítě je přirozeně motivující, snadno uchopitelná přehledný, na rozdíl od nesouvislého přeskokování z jedné věci na druhou (Smolíková, 2004).

4. Firemní a univerzitní mateřské školy

4.3. Firemní a univerzitní MŠ

Tento způsob realizace předškolního vzdělávání je v ČR novinkou. Vychází především z faktu o nedostatku mateřských škol státních a potřebě rodičů umístit své dítě do instituci-

onálního zařízení. Proto jsou za pomoci projektů a fondů zřizovány mateřské školy firemní i univerzitní s cílem pomoci zaměstnancům i studentům v této oblasti. Avšak vše je závislé na získaných dotacích a financích a platí stejné podmínky jako pro školu soukromou.

Základní ustanovení pro firemní mateřskou školu

„Firemní školka“ – aneb mateřská škola určená pro vzdělávání dětí zaměstnanců.

Ustanovení ve školském zákoně

MŠMT novelou školského zákona - zákonem č. 472/2011 Sb., umožňuje zřídit mateřskou školu (firemní školku) podle ustanovení **§ 34 odst. 8 školského zákona**, a to že:

„Zřizovatel může určit mateřskou školu nebo její odloučené pracoviště ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele. Na tuto mateřskou školu nebo odloučené pracoviště se nevztahují odstavce 2 až 4 a § 35 odst. 1. O přijetí do této mateřské školy nebo odloučeného pracoviště rozhoduje ředitel na základě kritérií stanovených zřizovatelem, je-li jím stát, kraj, obec nebo svazek obcí, a v ostatních případech rozhoduje na základě kritérií stanovených vnitřním předpisem právnické osoby vykonávající činnost školy. Kritéria pro přijímání do mateřské školy se zveřejňují předem, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.“

Dále novela školského zákona nezavádí pro „firemní školky“ samostatný slovní pojem, ale využívá opisu „mateřská škola určená ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele nebo zaměstnavatelů“. Název právnické osoby vykonávající činnost „firemní školky“ mateřské školy ve smyslu ustanovení § 34 odst. 8 školského zákona nebude muset obsahovat slova „mateřská škola“, viz § 8a odst. 1 písm. a) školského zákona.

Je třeba ale nezapomenout na skutečnost, že „firemní školky“ zapsané ve školském rejstříku musí splňovat požadavky školského zákona jako jiné mateřské školy ostatních zřizovatelů (veřejných, soukromých, církevních).

Univerzitní mateřská škola Qočna

Univerzitní mateřská škola spadá do systému škol alternativních, především pro její odlišnost od klasické normy a také svou podstatou do mateřských škol firemních. Podle klasického dělení patří pod moderní alternativní školy a nestátní organizaci, která se řídí podle kritérií Univerzity Tomáše Baťi ve Zlíně a Projektem OPLZZ.

Cíle projektu:

Cílem projektu je provozování Univerzitní mateřské školy Qočna pro děti ve věku od 3 do 6 let (dále UMŠ) a hlídacího koutku Koala pro děti do 3 let (dále HK) na Univerzitě Tomáše Baťi (dále UTB). Kapacita bude 24 dětí v UMŠ, kapacita HK bude současně maximálně 10 dětí. UMŠ i HK budou zřízeny v prostorách univerzitního objektu U 12 (nám. T. G. Masaryka 3050, Zlín). Tato lokalita byla zvolena jako nejvhodnější, a to vzhledem ke své centrální poloze; je v dostupné vzdálenosti od většiny univerzitních pracovišť (od rektorá-

tu, studentských kolejí a většiny fakult). UTB se rozhodla ke zřízení vlastní firemní školky v důsledku nedostatku míst v mateřských školách ve zlínském regionu. Zřízením UMŠ chce UTB pomoci svým zaměstnancům a studentům v oblasti sladování rodinného a pracovního/studijního života. UMŠ a HK umožní zaměstnancům brzký návrat z rodičovské dovolené a studentům dále studovat i v případě založení rodiny.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU UNIVERZITNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY QOČNA

V této kapitole se zabývám obsahovou analýzou kurikulárního dokumentu školního vzdělávacího programu Univerzitní mateřské školy Qočna prostřednictvím na základě stanovených kritérií hodnocení a kódovacích kategorií. Důvodem realizace tohoto výzkumu je pomoc mateřské škole v obohacení vzdělávacího programu z důvodu jejího budoucího zapsání do rejstříku škol státních v plánovaném období 9/2013.

4.1 Výzkumné cíle a výzkumné otázky

Pro výzkum jsem si zformulovala jeden hlavní cíl, 3 cíle dílčí a 3 výzkumné otázky, které na sebe vzájemně navazují a vytváří tak jeden celek.

Hlavní výzkumný cíl: Analyzovat obsah školního vzdělávacího programu Univerzitní mateřské školy Qočna

Dílčí výzkumné cíle: Zhodnotit soulad ŠVP s příslušnými požadavky kurikulárních dokumentů

Analyzovat cíle a obsah vzdělávání v ŠVP

Zhodnotit návaznost a propojenost všech částí ŠVP v jeden celek

Výzkumný soubor: Školní vzdělávací program Univerzitní mateřské školy Qočna

Výzkumná metoda: Obsahová analýza dokumentu

Otevřené kódování

Výzkumné otázky:

Jaký je soulad ŠVP UMŠ s příslušnými kurikulárními dokumenty?

Proč je potřebné stanovit dosažitelné a přiměřené cíle vzdělávání v ŠVP?

Jaká je propojenost všech částí ŠVP v jeden konzistentní celek?

4.3 Charakteristika výzkumného vzorku

Školní vzdělávací program Univerzitní mateřské školy Qočna

Program je platný pro školní rok 2012/2013 a řídí se projektem OPLZZ.

Charakteristika Projektu:

- **Registrační číslo projektu:** CZ.1.04/3.4.04/54.00250
- **Název projektu:** Univerzitní mateřská škola Qočna a hlídací koutek Koala
- **Žadatel:** Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- **Název operačního programu:** OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- **Název prioritní osy:** Sociální integrace a rovné příležitosti
- **Název oblasti podpory:** Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života
- **Datum zahájení realizace projektu:** 1. 10. 2010
- **Datum ukončení realizace projekt:** 31. 10. 2013

4.4 Výzkumné metody

Obsahová analýza dokumentu

Jak uvádí (Křováčková, Skutil, 2011) obsahová analýza pedagogické dokumentace je cenným zdrojem informací v kvalitativním výzkumu a patří k základním činnostem.

Silverman (2005) uvádí, že pro kvalitativního výzkumníka obsahová analýza znamená zaměření se na to, jak text popisuje realitu.

Z toho vychází, že obsahová analýza je rozbořením nejčastěji písemných informací. Nejprve musíme vymezit téma a prameny a nato stanovit jednotku analýzy, což může být například slovo nebo věta. Na závěr musíme určit kategorie, do kterých budou jednotky zařazeny.

Otevřené kódování

4.5 Kritéria hodnocení

- 1.) Dokument se musí řídit požadavky příslušných kurikulárních dokumentů týkající se předškolní výchovy a vzdělávání
- 2.) Školní vzdělávací program má být zpracován podle požadavků školského zákona
- 3.) Školní vzdělávací program musí být v souladu s požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání

- 4.) Univerzitní mateřská škola je zřízena pod Projektem s **registračním číslem CZ.1.04/3.4.04/54.00250** s dílčím cílem zápisu do rejstříku škol v plánovaném školním roce 2013-2014, po ukončení platnosti projektu.
- 5.) Dokument musí být přiměřený věkovým, psychickým i fyzickým specifikům dítěte v předškolním období
- 6.) Cíle, obsah, podmínky i vzdělávací nabídka musí být přiměřené vývojovými zvláštnostmi a opírat se jak o vývojovou psychologii tak o pedagogické vědy.

4.6 Kódovací Kategorie:

1. **Cíle vzdělávání**
3. **Obsahový rámec-Integrované bloky**
4. **Formální stránka**

5. VÝSLEDKY ANALÝZY ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU UNIVERZITNÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY QOČNA

V této části BC práce se zabývám samotnou analýzou celého Školního vzdělávacího programu. Vytvořila jsem si 3 kategorie, které vychází především z požadavků kurikulárních dokumentů, obsahového a formálního rámce. V obsahovém rámci se zabývám především cíly, obsahem a oblastmi vzdělávání. Ve formálním se zabývám především mírou odbornosti, jakožto veřejného, pedagogického dokumentu. Součástí každé kategorie jsou vždy tabulky a interpretace výsledků. U obsahového rámce analyzuji integrované bloky pomocí rozdělení na oblasti vzdělávání, což je jeden z požadavků RVP PV, aby se jednotlivé oblasti prolínaly celým obdobím. Poslední kategorií je formální stránka dokumentu.

Jednotlivé výsledky analýzy jsou uvedeny v tabulkách

CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Tabulka 3: cíle vzdělávání

Hlavní cíle programu	Naplňování cílů	Konkrétnost, jasnost a přiměřenost cílů
Cíle vychází z RVP PV, ale jsou přímo opsané	Vzdělávací cíle v tomto programu plní formou her, prolínání činností sedavých a pohybových	Záměrem PV je rozvíjet dítě po stránce fyzické, psychické i sociální
Nejsou obsaženy v charakteristice programu a není jasné, co jsou hlavní cíle celého programu	Experimenty, zkušenosti v praxi, spontánní učení, pokusy, pracovní listy, pěstitelské činnosti	Cíle vždy nekorespondují s provázaností všech stránek osobnosti
	Učí se od starších, samostatné řešení problémů	Osvojení základů hodnot
	Samostatná volba, verbální a neverbální komunikace, formulace svých myšlenek, sebehodnocení, vzájemná spolupráce	Získání osobní samostatnosti

Interpretace výsledků a doporučení:

Cíle (tab.) v tomto programu jsou formulovány jasně a stručně a vychází především z RVP PV, avšak pouze v části charakteristiky vzdělávacího programu a jedná se o opisy z něj. Avšak tyto cíle jsou na velmi obecné úrovni a musí být konkretizovány podle podmínek, filosofie, vizí a organizace školy. S cíli by měla souviset i evaluace, která by měla průběžně analyzovat a hodnotit jejich naplňování. Nejsou zde uvedeny hlavní cíle celého programu, měly by být jasně formulovány. Doporučila bych především přepracování cílů v obsahové části. Cíle jsou tu na úrovni kompetencí a spíše řeší získané dovednosti a schopnosti dětí. Měly by být formulovány jako rozvoj, osvojení, seznamování, posilování nebo získání. V obsahové části, integrovaných blocích bych také doporučila spojit cíle, oblasti i činnosti v jeden komplexní a provázaný celek. Cíle jsou přiměřené heterogenním třídám, z požadavků kutikulárních dokumentů vyplývá, že cíle v ŠVP nemusí být rozděleny podle věkových kategorií, ale musí být přiměřené celému předškolnímu období.

OBSAHOVÝ RÁMEC-INTEGROVANÉ BLOKY

Obsah školního vzdělávacího programu je rozložen do desíti integrovaných bloků s odlišnými názvy. U každého integrovaného bloku se zaměřuji na dvě úrovně. A to úroveň cílů a vzdělávací nabídky, které jsou formulovány v tabulkách. Pod tabulkami je vždy slovní hodnocení celého IB všeobecně.

Seznam a názvy jednotlivých integrovaných bloků a týdenních témat

Tabulka 4: seznam integrovaných bloků

Názvy integrovaných bloků	Týdenní témata
Pojďte pane, budeme si hrát	Prázdniny končí, noví kamarádi přicházejí Každá hračka má své místo Babí léto
Za humny je drak	Ovoce a zelenina Podzim je tu Podzim maluje Kdo se schoval v listí Za poklady lesa Vlaštovičko leť
Doktorská pohádka	Já a moje tělo Zdravý jako rybička Oblékání
S čerty nejsou žerty	Možná přijde Mikuláš Už je tu zas, vánoční čas
Sněhová královna	Přišli jsme k vám na koledu Sněží, sněží mráz kolem běží Zimní sporty a radovánky S Krakonošem za zvířátky
Z pohádky do pohádky	O dvanácti měsíčkách Stála basa u primasa Masopust O živé vodě
Vstávej semínko holala	Kdepak ty ptáčku hnízdo máš Travička zelená

	Domácí a hospodářská zvířata Zvířátka v zoo aneb Mach a Šebestová na výletě
Sluníčko, popojdi maličko	Hody, hody, doprovody Na zahrádce Na louce V lese
Máme Vás rádi mámy a tátové	Maminka má svátek Moje rodina Tady jsem doma Moje město, vesnice Kamarádi, máme svátek
Svítlí, svítí slunce nad hlavou	Ten dělá to a ten zas tohle Dopravní prostředky Těšíme se na výlet Léto je léto Těšíme se na prázdniny

Téma: pojd'te pane budeme si hrát

Tabulka 5: Analýza IB č.1 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Zvládnout sebeobsluhu, starat se o os. Hygienu <i>přijímat stravu a tekutinu</i>
Dítě a jeho psychika	Uvědomování si svého já, adaptace dětí, vlastní názory a postoje Naučit se z paměti krátké texty
Dítě a ten druhý	Navazování kontaktu s dospělým, komunikovat s ním
Dítě a společnost	Rozvíjet společenské chování
Dítě a svět	Orientovat se ve známém prostředí Poznat a pojmenovat to, čím je obklopeno Být citlivý k přírodě

Tabulka 6: Analýza IB č.1 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Pojmenování věcí, co nás obklopují (<i>na toaletách, při stolování</i>)
Dítě a jeho psychika	Rozhovory o <i>oblíbených hračkách</i>

	Hry na procvičení hrubé a jemné motoriky Zapamatování si krátkých textů, procvičování správné výslovnosti
Dítě a ten druhý	Vyvážení citových vazeb ke kamarádům i učitelkám
Dítě a společnost	Tvoření společných pravidel
Dítě a svět	Pozorování změn v přírodě

Interpretace výsledků a doporučení:

Týdenní témata nijak nesouvisí s názvem IB. Cíle jsou stručné a nejsou v souladu s RVP, protože v nich nejsou obsaženy všechny oblasti vzdělávání a tak se nabídka IB stává příliš jednotvárná a ne různorodá. Tento IB není dostatečně a konkrétně popsán, není zřejmé, jaké konkrétní činnosti-vzdělávací nabídka bude v těchto třech týdnech probíhat. Cíle ne navazují na činnosti ani na téma. Jedním s cílů je adaptace dětí na nové prostředí při vstupu, ale nevychází to z podmínek školy, protože ta má třídy heterogenní. Předškolní děti zde nemají žádné možnosti rozvoje v oblastech grafomotoriky a různých aktivit, které jsou potřeba trénovat a diagnostikovat na základě výstupů jejich aktuální stav. Cíle s nabídkou činností nijak nesouvisí a navíc jsou cíle z větší části interpretované jako kompetence („zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky“). Vzdělávací nabídka je chudá na činnosti a druh činností. Vůbec zde nejsou konkretizované, takže nevíme, co se s dětmi bude konkrétně dělat po dobu tří týdnů. Doporučila bych celý blok předělat a zaměřit se především na provázanost cílů s nabídkou činností a také na lepšího promyšlení pedagogického záměru. CO je cílem, JAK toho dosáhnout, JAKÝMI prostředky a JAK DLOUHO.

Téma: Za humny je drak

Tabulka 7: Analýza IB č. 2 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Ovládat koordinaci ruky a oka
Dítě a jeho psychika	Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů Naučit se nazpaměť krátké texty
Dítě a ten druhý	neuveďeno
Dítě a společnost	neuveďeno
Dítě a svět	Zachycovat skutečnosti ze svého okolí Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

Tabulka 8: analýza IB č. 2 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Manipulační činnosti s pomůckami, nástroji
Dítě a jeho psychika	Smyslové a psychomotorické hry Samostatný projev na téma Recitace, dramatizace, zpěv
Dítě a ten druhý	Společné diskuze, rozhovory
Dítě a společnost	neuveďeno
Dítě a svět	Přirozené a zprostředkování sledování okolí

Interpretace výsledků a doporučení:

Cíle nevychází ze všech oblastí, nejvíce je tu zastoupena oblast dítě a svět a činnosti souvisí spíše s poznáváním a jsou vypuštěny další oblasti. Téma je příliš obecné a nesouvisí příliš s činnostmi, které jsou v něm obsažené. Konkrétní popis: IB je popsán jasně a je z počátečního popisu jasné, co se bude během něj dělat. Není ale jasné co je cílem a záměrem. Jsou zde popsány především činnosti zaměřené na pohyb venku, vycházky a ne na jiné organizační formy. Časový plán je velice dlouhý a činností je nedostatek. Vzdělávací nabídka: Činnosti nejsou konkretizované, není zřejmé co bud naplní, například název činností. Chybí zde oblasti zaměřené na dítě a jeho tělo, takže nejsou propojené všechny oblasti. Tato vzdělávací nabídka je zaměřená spíše na poznávání a rozvoj komunikačních schopností. Aktivity nejsou podrobně popsány a cíle celého IB jsou vynechány. Předškolní děti zde nemají žádné speciální aktivity.

Téma: Doktorská pohádka

Tabulka 9: analýza IB č.3 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Pojmenovat části těla, funkce některých orgánů Znát základní pojmy spojené se zdravím
Dítě a jeho psychika	Vnímat pomocí všech smyslů
Dítě a ten druhý	neuveďeno
Dítě a společnost	Chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
Dítě a svět	neuveďeno

Tabulka 10: analýza IB č. 4 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Činnosti zaměřené na poznávání lidského těla Směřující k podpoře zdraví, zdravých živ. Návkyk Lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti
Dítě a jeho psychika	Smyslové, psychomotorické hry
Dítě a ten druhý	Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
Dítě a společnost	neuveveno
Dítě a svět	Poučení o možných nebezpečích

Interpretace výsledků a doporučení:

Tento integrovaný blok je zaměřený především na lidské tělo a oblast dítě a jeho tělo. Také se zaměřuje na možná nebezpečí, úrazy, nemoci podobně. Cíle jsou naformulovány především jako kompetence v oblasti dovedností například *pojmenovat části těla, funkce některých orgánů*. Chybí činnosti i cíle navazující na ostatní oblasti. Podle tabulky můžeme zpozorovat, že chybí dvě oblasti. Časový plán IB je 3 týdny a musí se v něm propojit všechny oblasti a rozvíjet dítě po všech stránkách. Další týdenní témata jsou příliš stručné například oblékání a příliš nesouvisí s tématem Integrovaného bloku. Vzdělávací nabídka je vzhledem k časovému plánu příliš jednostranná a měla by se obohatit. Činnosti zde nejsou konkrétně popsány. Doporučila bych se zamyslet nad novými cíly a propojit s nimi i vzdělávací nabídku a týdenní témata. Vzdělávací nabídku obohatit o různorodé činnosti a organizační formy.

Téma: S čerty nejsou žerty

Tabulka 11: analýza IB č 4 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Vyjadřovat se pomocí hudebně pohybových činností Rozvoj jemné a hrubé motoriky Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
Dítě a jeho psychika	Vyjadřovat se pomocí hudebních a výtvarných dovedností Rozvíjet verbální neverbální vyjadřování Vyjadřovat samostatně svoje myšlenky
Dítě a ten druhý	Vzájemně spolupracovat ve skupině dětí Posilovat dětská přátelství
Dítě a společnost	Získat schopnosti vystupovat a spolupracovat
Dítě a svět	Poučení o možných nebezpečích

Tabulka 12: analýza IB č 4 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Manipulační předměty a jednoduché úkony
Dítě a jeho psychika	Hudební a hudebně pohybové hry Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry Přednes recitace, zpěv Kognitivní, mechanické, logické hry Hry procvičující paměť
Dítě a ten druhý	nevedeno
Dítě a společnost	Aktivita k podporování vztahů mezi lidmi
Dítě a svět	nevedeno

Interpretace výsledků a doporučení:

Celý integrovaný blok je zaměřený především na vánoční tradice a zvyky. IB se realizuje v období 4 týdnů, přičemž týdenní témata jsou pouze dvě-*Možná přijde Mikuláš, Už je tu čas, vánoční čas*. Co se týče cílů, doplňují se s vzdělávací nabídkou, ale nejsou v nich obsaženy všechny oblasti. Nejvíce se zaměřují na oblast dítě a jeho psychika. Nabídka činností je různorodá, ale nejsou konkrétně popsány. Týdenní témata by se měly doplnit a přizpůsobit cílům a nabídce. Dále bych doporučila doplnit činnosti i z jiných oblastí a vytvořit tak provázaný celek.

Téma: Sněhová královna

Tabulka 13: analýza IB č 5 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Rozvíjet pohybové schopnosti při zimních sportech Učit se podporovat zdravý životní styl
Dítě a jeho psychika	nevedeno
Dítě a ten druhý	Učit se spolupracovat Vnímat výkon druhého Být empatický
Dítě a společnost	Vytvořit si elementární poznatky o činnostech člověka
Dítě a svět	Charakterizovat vlastnosti zimy Chápat nutnost ochrany přírody a péči o zvěř

Tabulka 14: analýza IB č. 4 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Situace k osvojování návyku zdravého živ. stylu
Dítě a jeho psychika	Výtvarné a kooperativní činnosti Estetické a tvůrčí činnosti
Dítě a ten druhý	neuveďeno
Dítě a společnost	Různorodé společenské hry a skupinové činnosti
Dítě a svět	Využívání encyklopedií Experimenty se sněhem a ledem

Interpretace výsledků a doporučení:

Integrovaný blok je zaměřen především na zimní období, a odehrává se po dobu 4 týdnů. Využívá se v něm především her zaměřených na zimní sporty a také ochranu zdraví v zimě. Jedním z cílů je ochrana přírody a zvíře, ale v nabídce nejsou žádné činnosti, které by z něj vycházely. Právě tato oblast seznámit se s přírodou v zimě mi přijde zajímavá a doporučila bych rozpracovat i bohatou vzdělávací nabídku. Činnosti by měly být popsány a mělo by být jasné, co se v těchto 4 týdnech bude odehrávat a co je záměrem.

Téma: Z pohádky do pohádky

Tabulka 15: analýza IB č. 5 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Vyjadřovat svou představivost v pohybových činnostech
Dítě a jeho psychika	Naučit se zpaměti krátké texty Vyjádřit svou představivost v tvořivých činnostech
Dítě a ten druhý	neuveďeno
Dítě a společnost	Sledovat a hodnotit hudební či divadelní představení
Dítě a svět	Těšit se s přírodních a kulturních krás, setkávání se s uměním Vnímat umělecké a kulturní podněty Vnímat rozmanitý svět a řád v něm

Tabulka 16: analýza IB č. 5 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Manipulační činnosti s předměty a nástroji
Dítě a jeho psychika	Prohlížená knih

	Poslech pohádek, sledování divadla, filmu, televize Smyslové hry, na rozvoj zrak., sluch. Vnímání, paměti, pozornosti
Dítě a ten druhý	neuveдено
Dítě a společnost	Činnosti zaměřené na obhajování vlastních názorů
Dítě a svět	Seznamování se s lidovou slovesností, kulturními tradicemi, zvyky

Interpretace výsledků a doporučení:

V tomto integrovaném bloku jsou vyzdvíženy především oblasti dítě a jeho psychika a společnost. Zcela zde chybí stránka tělesná a pohyb, který by měl být samozřejmostí. Trvání IB je na 4 týdny a nabídka činností není příliš konkretizovaná, vše je zaměřené především na psychomotorickou oblast. Činnosti by měly být lépe představeny podle záměru a hlavních cílů celého bloku. Doporučila bych přidat především pohybové činnosti a lépe popsat aktivity v nabídce, nahradit například sledování televize činnostmi více zajímavými a pestrými.

Téma: Vstávej semínko holala

Tabulka 17: analýza IB č.7 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Upevňování jednoduchých pracovních sebeobslužných činností v oblasti osobní hygieny
Dítě a jeho psychika	Smyslové a psychomotorické hry Konkrétní operace s materiálem
Dítě a ten druhý	Hry a činnosti vedoucí k ohleduplnosti k druhým Schopnosti vyřešit spory a pomáhat Společné diskuze a rozhovory, spolupráce ve dvojicích a skupinách
Dítě a společnost	neuveдено
Dítě a svět	Přirozené poznávání rozmanitosti věta přírody

Tabulka 18: analýza IB č.7 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	neuveveno
Dítě a jeho psychika	Využívat situace k učení Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci
Dítě a ten druhý	Chápat, že všichni mají stejnou hodnotu
Dítě a společnost	neuveveno
Dítě a svět	Být citliví ve vztahu k živým bytostem, k přírodě Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat je pomocí výtvarných technik Mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka

Interpretace výsledků a doporučení:

Tento IB je zaměřený na jarní přírodu a trvá 4 týdny. Hlavní oblastí tu je dítě a svět a to především proto, že se děti seznamují s jarní přírodou a zvířaty. Cíle souvisí s výstupy, ale měly by se lépe zkonkretizovat. Například, jestliže je záměrem celého bloku pozorování a pokusy měly by být aktivity popsány i ve vzdělávací nabídce. Dále se cíle zaměřují na životní prostředí a úctu k lidem. Tyto hry by měly být popsány a jasné, jakým způsobem se dosahuje cílů. Doporučila bych se zaměřit více na provázanost všech činností a cílů a doplnit aktivity zaměřené na pohybové činnosti, které zde chybí a jsou důležité. Musí být obsaženy všechny oblasti, má-li být blok uskutečnitelný v časovém rozmezí čtyř týdnů.

Sluníčko, sluníčko, popojdi maličko

Tabulka 19: analýza IB č.8 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Zvládat koordinaci ruky a oka Zvládat jednoduché pracovní úkony
Dítě a jeho psychika	neuveveno
Dítě a ten druhý	neuveveno
Dítě a společnost	Mít povědomí o kulturním prostředí, které dítě obklopuje
Dítě a svět	Mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat je za pomoci výtvarných dovedností

Tabulka 20: analýza IB č. 8 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Manipulační činnosti
Dítě a jeho psychika	Praktické činnosti, pokusy, na jejichž základě dítě získává zkušenosti
Dítě a ten druhý	neuveдено
Dítě a společnost	Aktivity přibližující dítěti svět kultury (seznamující dítě s tradicemi a zvyky)
Dítě a svět	Poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě Ekologicky motivované hry a činnosti

Interpretace výsledků a doporučení:

Tento IB je zaměřený opět především na rozvíjení poznatků a získání znalostí o životním a kulturním prostředí. Cíle mají být naplněny v období 4 týdnů. Charakteristickým tématem pro toto období jsou Velikonoce, a proto se děti seznamují s různými tradicemi týkajícími se tohoto svátku. V těchto týdnech si děti připomínají jak Velikonoce, tak DEN ZEMĚ což vyplývá z charakteristiky a představení celého bloku. Avšak dále už nejsou tyto podstatné témata rozvinuta v podobě cílů a nabídek činností. Dále se zaměřuje na období změn v přírodě, které přináší jaro. Děti si všimají těchto změn pomocí praktických činností a ekologicky motivovaných her. Doporučila bych obohatit a konkretizovat vzdělávací nabídku a týdenní témata lépe rozvrhnout a tím ze všech částí vytvořit celek.

Téma: Máme Vás rádi, mámy a tátové

Tabulka 21: analýza IB č. 9 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Koordinovat lokomoci, sladit pohyb s rytmem
Dítě a jeho psychika	Naučit se reprodukovat básničky a písničky
Dítě a ten druhý	Schopnost komunikovat s dospělými Navazovat dětská přátelství
Dítě a společnost	Pochopení, že každý člověk má svou vůli Utvořit si představu o pravidlech chování a společenských normách Vyjádřit svůj nesouhlas v situacích, které to vyžadují
Dítě a svět	Bezpečně se orientovat ve známém prostředí

Tabulka 22: analýza IB č 9 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Hudební a hudebně pohybové hry
Dítě a jeho psychika	Přednes, recitace, dramatizace, zpěv
Dítě a ten druhý	Hry na téma rodina, přátelství, interaktivní hry
Dítě a společnost	Hry na poznávání sociálního prostředí, kde dítě žije Hry na poznávání společenských rolí Činnosti na poznávání lidských vlastností, emocí a citů Příprava a realizace kulturního programu
Dítě a svět	Aktivita k získávání orientace v obci

Interpretace výsledků a doporučení:

Tento 5 týdenní integrovaný blok je zaměřený především na oblast sociálních vztahů a jejich uvědomění, což vychází i z hlavního tématu. Akorát týdenní témata jsou příliš podobná a obecná. Například maminka má svátek a poté moje rodina. Také týdenní témata tady jsem doma a moje město, vesnice. Z charakteristiky vyplývá, že záměrem celého IB je příprava a organizace besídky pro rodiče, ale nejsou dále popsány jednotlivé činnosti, které budou naplněny. Také bych doporučila více rozepsat hry, které se prolínají vzdělávací nabídkou. Cíle jsou na úrovni kompetencí a jsou těžce měřitelné, protože se jedná o sociální oblasti.

Téma: Svítí, svítí slunce nad hlavou

Tabulka 23: analýza IB č. 10 na úrovni cílů

Dítě a jeho tělo	Zvládnout základní pohybové dovednosti Zachovávat správné držení těla
Dítě a jeho psychika	neuveďeno
Dítě a ten druhý	Vést rozhovor, vyjadřovat své myšlenky ve větách Pochopit, že každý má ve společnosti svou roli
Dítě a společnost	neuveďeno
Dítě a svět	Všímat si změn v přírodě a okolí, přizpůsobit se jim Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se můžou setkat

Tabulka 24: analýza IB č.10 na úrovni vzdělávací nabídky

Dítě a jeho tělo	Lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti Zdravotně zaměřené cviky
------------------	---

	Činnosti směřující k ochraně zdraví a prevenci úrazů
Dítě a jeho psychika	Samostatný slovní projev na určité téma
Dítě a ten druhý	neuveдено
Dítě a společnost	neuveдено
Dítě a svět	Přirozené pozorování blízkého prostředí, přírody, vycházky do okolí výlety Sledování rozmanitosti změn v přírodě Hry na téma dopravy

Interpretace výsledků a doporučení:

Tento poslední integrovaný blok je obsažený po dobu pěti týdnů a je zaměřený především na letní počasí a jeho využití. Také se zde promítá téma zaměstnání, cestování a dopravy. Z charakteristiky je zřejmé, že záměrem a vrcholem celého období je školní výlet. Týdenní témata jsou obecná a nejasná. Doporučila bych jejich přepracování a opět obohatit vzdělávací nabídku. Více bych se zaměřila na organizaci a náplň celého výletu, protože tato organizační forma je velice atraktivní a dají se v ní využít zajímavé a bohaté činnosti a metody.

FORMÁLNÍ STRÁNKA DOKUMENTU

V této části praktické práce se budu zabývat především formální stránkou dokumentu. Školní vzdělávací program má jako veřejný a formální dokument jisté požadavky odbornosti, provázanosti, spisovnosti a celistvosti. V následující tabulce analyzuji jednotlivé složky této kategorie. Vytvořila jsem si také subkategorie a jejich popis v tabulkách.

Tabulka 25: analýza formální stránky dokumentu

Spisovnost dokumentu	<p>Objevují se chyby v uvedení nesprávných slov v kontextu-sladčování života</p> <p>Informace se zbytečně opakují a některé jsou nepodstatné (vybavení kuchyně)</p> <p>V úvodní, teoretické části programu se zaměřují spíše na formální stránku (stravování, materiální podmínky), ale větší míra pozornosti by měla být věnována spíše obsahu a cílům vzdělávání</p> <p>Program není představen, nejsou zřejmé jeho hlavní cíle a záměry ani filosofie, myšlenky, principy, formy školy a její vize</p> <p>Nevhodné slova: šikana, společensky nežádoucí jevy v MŠ tento termín nepoužíváme</p>
Odbornost	<p>Doporučila bych charakterizovat více předpisy týkající se hygienických, zdravotních norem apod.</p> <p>Očekávané cíle, výstupy</p> <p>Doporučila bych představit především mateřskou školu a vzdělávací program (cíle, obsah náplň...) a až poté se věnovat technickému a materiálnímu vybavení</p> <p>Zbytečné termíny navíc, v první části programu se více zabývá věcnými podmínkami než obsahem vzdělávání</p> <p>Rozpracování základní organizační formy-řízené činnosti je nedostatečné, chybně a neodborně popsáno (kreslení, hra se stavebnicemi- jsou spontánní činnosti). Doporučila bych popsat podrobně celou řízenou činnost.</p> <p><i>Vzdělávací cíle</i> nejsou formulovány jako rozvoj, osvojení, seznamování, posilování, získání apod. ale jsou spíše na úrovni <i>kompetencí</i></p> <p>Špatné používání slova <i>záměr</i>, jde o naše záměry a ne o záměry dětí a formulují se z hlediska učitelky (posilovat, rozvíjet, pomoci, vést, umožnit)</p> <p><i>Nabídka činností</i> se interpretují z hlediska druhů činností (manipulace, hra) a nebokonání (pozorování), nebo také slovesem v první osobě (modelujeme.), v tomto programu jsou činnosti a aktivity příliš obecné a nejsou konkretizovány</p> <p><i>Výstupy</i> znamenají <i>očekávané kompetence</i> a vyjadřují se v infinitivu, neboť popisují to, co děti zpravidla dokážou, co umí a zvládají (popsat, vyjadřovat se, zvládat, znát). Tento program výstupy popsáno nemá, má pouze uvedené</p>

	<p>očekávané kompetence, které jsou opsány z RVP PV. Formulace témat není v RVP PV uvedené.</p> <p>Doporučení používat odborné pedagogické termíny (organizační formy, metody apod.)</p> <p>Způsob pedagogického vedení, diagnostika, předškolní děti, adaptace nových dětí, nadané děti, děti s odchylkami ve vývoji, děti s odkladem ŠD- vše chybí. Doporučila bych na základě odborné literatury doplnit způsob individuální práce s dětmi s odchylkami od normy.</p> <p>Hodnocení dítěte a systém hodnocení jak naplňování cílů tak dětí zde chybí.</p> <p><i>Cíle</i> jsou přiměřené smíšené třídě</p> <p>Opsané <i>cíle</i> z RVP PV, ale jsou příliš široké a obecné, nutnost konkretizovat na podmínky, organizaci, konkrétní děti</p> <p>Témata nejsou konkrétní a ani příliš potřebnou a neodpovídají životní realitě (nejsou originální)</p>
Smysluplná návaznost částí-celek	<p>Program není představen, nejsou zřejmé jeho hlavní cíle a záměry ani filosofie, myšlenky, principy, formy školy a její vize</p> <p><i>Téma-cíle</i> (výstupy, záměry, výstupy)-konkrétní činnosti a příležitosti, není vždy propojené</p> <p><i>Téma</i> nesouvisí s dílčími (týdenními tématy)</p> <p>Zbytečně se opakují zbytečné informace</p> <p>Z požadavků RVP PV vyplývá, že <i>integrované bloky</i> by měly být tvořeny tak, aby zasahovaly do všech <i>vzdělávacích oblastí</i>, což se v některých případech neděje</p> <p><i>Témata</i> by měly vycházet z praktických problémů a situací</p> <p><i>Bloky</i> jsou obsáhlé, ale není zde dostatek různorodých podnětů a konkrétních činností, měly by vycházet z přirozených potřeb dítěte a <i>obsah</i> by měl být srozumitelný.</p> <p><i>Činnosti</i> by měly být praktické a intelektové a měly by se prolínat a doplňovat. V některých případech převažuje jeden druh činnosti a není prostor pro činnosti jiné.</p> <p><i>Bloky</i> a týdenní témata plynule nepřechází, měly by se ovlivňovat a tvořit tak celek</p> <p><i>Tematický celek</i> není uspořádán podle požadavků rámcových vzdělávacích cílů. (Hlavní cíl-dílčí témata-výstupy, činnosti)</p> <p>Není jasné, kterým základním dovednostem, poznatkům, hodnotám a postojům se dítě učí a jakým způsobem</p> <p>Měl by být obsažen <i>systém evaluace</i> na konci bloků, aby došlo k zpětné vazbě a vyhodnocení naplňování cílů, kompetencí</p> <p>Nejsou stanoveny jasné <i>vzdělávací, hlavní cíle</i></p>

	<p>Nejsou stanoveny a nazvány všechny <i>vzdělávací oblasti</i> (biologická, psychologická, interpersonální, sociálně kulturní, enviromentální)</p> <p>Musíme zvažovat rozvoj celé osobnosti dítěte (nelze jen o poznatky, ale i o postoje, hodnot, dovednosti)</p> <p>Vnitřní propojenost a smysluplnost učiva</p> <p>Podmínky pro prožitkové učení, individuální a kooperativní</p> <p>Zpětná vazba-evaluace</p> <p>Způsob, metody práce učitelek zde chybí. Doporučila bych odborně popsat metody práce učitelek jako prostředek k dosažení stanovení <i>cílů</i>.</p> <p>Hodnocení dítěte a systém hodnocení jak naplňování cílů, tak dětí zde chybí.</p> <p>Každá <i>oblast</i> nemá obsaženou činnost</p> <p>U psychosociálních podmínek rozdělit poté i na organizační chod a řízení školy</p> <p>Provoz UMŠ by měl být v identifikačních údajích</p> <p>Způsob evaluace je nedostatečně rozvinutý, je potřeba průběžně hodnotit svoje plány, postupy, výsledky a porovnávat</p> <p><i>IB</i> nejsou ucelené, dostatečně široké a komplexní, aby zasahovaly celou osobnost dítěte. Děti by si z něj měly vybrat činnosti</p> <p>Měl by tvořit konzistentní celek</p> <p>Zbytečně se opakují zbytečné informace</p> <p>Z charakteristiky by mělo být jasné co je hlavním cílem a vzdělávacím obsahem-účel, záměr, přínos, výstup, výsledek</p> <p>Měly by být popsány hlavní okruhy činností</p> <p>Měl by udávat jasný a ucelený obraz o MŠ, o záměrech, způsobu jeho práce</p> <p>Doporučila bych více rozvinout vnitřní myšlenku a propojit s integrovaným celkem, lépe zhodnotit logický systém a promyšlenost</p> <p><i>Činnosti</i> musí být mnohostranné a pestré, aby splnily požadavky provázanosti všech oblastí. Doporučila bych jejich přepracování.</p> <p>Doporučila bych přesnější Charakteristiku <i>bloků</i>, musí být jasná a obsahující hlavní cíle a obsah</p> <p>Důležitá je propojenost <i>tématu</i> s činnostmi a to proto, že je to pro dítě přirozeně motivující a vychází to i z psychologických předpokladů a umožňuje osvojování si věcí v reálných souvislostech. Mohou tak získat komplexní zkušenosti, které mohou využít v reálném životě-základy kompetencí. Doporučila bych více se zamyslet na tomto důležitém a zásadním propojení.</p>
Použití odborných pramenů	Doporučila bych se zaměřit na odbornou literaturu

Interpretace výsledků a doporučení:

Zásadní v tomto dokumentu je přepracování odbornosti textu. Jelikož je ŠVP dokument veřejný a přístupný jak široké tak odborné veřejnosti a musí být srozumitelný všem. Doporučila bych více se zaměřit na používání odborných pedagogických a psychologických termínů, které jsou předpokladem pro kvalitní dokument. V ŠVP se nesetkáváme s pravopisnými chybami, ale spíše dochází k opakování zbytečných výrazů a slov. Doporučila bych se více zaměřit na obsahovou náplň a zredukovat informace o materiálních podmínkách stravování, jak tomu v tomto případě je. Za zásadní bych doporučila více promyslet provázanost všech částí a to především v oblasti hlavních cílů, dílčích cílů, témat, vzdělávacích oblastí a především vzdělávací nabídky s rozmanitými druhy činností a aktivit.

6 ZÁVĚRY VÝZKUMU A DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Zjistila jsem, že školní vzdělávací program Univerzitní mateřské školy Qočna by měl být přepracován především v **obsahové rovině** kvůli nedostatečné provázanosti všech částí v jeden celek. V programu také chybí hlavní vzdělávací **cíle**, jedná se zde spíše jen o opisy z RVP PV, které jsou ovšem na příliš obecné úrovni. Úroveň **formální stránky** dokumentu je nízká, chybí odborné výrazy i použití odborné pedagogické terminologie, tím se dokument stává příliš laický. Především obsahová náplň by měla tvořit konzistentní celek všech částí, ale názvy integrovaných bloků s názvy týdenních témat nejsou provázané. Jestliže chceme hodnotit program, musíme ho brát jako celek. Ještě bych upozornila na systém evaluace, autoevaluace a hodnocení jak dětí, pracovníků, tak naplňování cílů. Tato evaluace by měla být součástí každého programu a měla by vycházet z konkrétních podmínek mateřské školy. V tomto dokumentu je evaluace popsána jen krátce a z tabulek není pochopitelné a srozumitelné, jakých metod a prostředků MŠ využívá. Evaluace by měla být podrobně promyšlena a popsána, protože prostřednictvím ní se škola i učitelé mohou zamyslet jak na své úrovni tak především v tom, jestli si stanovila vhodné cíle a dosáhla naplnění a tím vést ke zkvalitnění celého přístupu.

Z celé mojí práce vychází, že školní vzdělávací program je podle požadavků, které má splňovat nekompletní. V první řadě bych doporučila zamyslet se nad celým konceptem programu, co bude **hlavním cílem, obsahem**, jaké prostředky, metody, formy a přístupu práce učitele využijí k dosažení cílů a také systém hodnocení a evaluace. Musí být jasné, jakým směrem MŠ směřuje, jakou filosofií, přístupy se řídí, co nabízí a jaké vize do budoucna má. Vše musí být v návaznosti s individuálními podmínkami školy, jak materiálními, personálními, tak především psychosociálními. Dále bych se zaměřila na konkretizaci těchto cílů v obsahové stránce dokumentu (tj. integrovaných blocích). Témata bych zvolila především z běžného života dětí, využila situací, se kterými se každodenně setkávají. Vše musí být propojeno v jeden celek. Především **vzdělávací nabídku** s činnostmi a aktivitami bych doporučila obohatit o zajímavé a pestré činnosti. Vše by se mělo opírat o RVP PV, především v oblastech vzdělávání. Každý blok musí mít dostatek prostoru pro celistvý rozvoj osobnosti dítěte a opírat se o všech 5 vzdělávacích oblastí. Samozřejmě může vždy jedna převažovat, ale neměla být žádná opomíjena. Co se týče evaluace, měla by být detailně promyšlena, protože podává jasný obraz o MŠ. To jak funguje, jak hodnotí děti, pracovníky i obsah vzdělávání. Musí být zřejmé jak často, kdy, jak, za jakých podmínek a kdo ji reali-

zuje. Také bych doporučila popsat a realizovat přehled činností na úrovni školy, třídy-sebereflexe učitele a hodnocení výsledků dětí. Tato **evaluace** musí být průběžná.

Z **formální stránky** dokumentu bych doporučila především použití odborných pedagogických termínů a zabývat se tím hlavním (obsahem) a vypustit zbytečně opakující se informace (o stravování, materiálních podmínkách), raději se zaměřit na cíle, obsah, podmínky vzdělávání. Pro přehledné uspořádání dokumentu bych doporučila více rozvést charakteristiku vzdělávacího programu, která by měla dávat jasný a ucelený pohled na celou MŠ a také čím se vzdělávací program zabývá. Poté bych více rozepsala řízení MŠ a uspořádání dne. Například rozepsat hlavní organizační formu-řízenou činnost. Jestliže má být UMŠ Qočna zařazena do registru škol, měl by se celý program podrobit změnám v těchto uvedených oblastech a dávat jasnou představu o záměrech, filosofii, vizích, obsahu a způsobu práce jak pro laickou, tak odbornou veřejnost.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce pro mě osobně měla velký přínos a to především v získání nových a prohlubování dosavadních zkušeností a vědomostí v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání a bližšího seznámení se s kurikulárními dokumenty. Nejvíce jsem v tomto kvalitativním výzkumu uplatnila vlastní názory na danou problematiku, které vycházely z řady nastudovaných teoretických i praktických publikací v průběhu mého sedmiletého vzdělávání v oblasti předškolní pedagogiky, jak na střední pedagogické škole, tak především v průběhu studia na VŠ. Interpretace výsledků vychází z mého osobního pohledu na danou problematiku, ale i z teoretických východisek. Stanovené cíle jsem splnila a to především zhodnocením celého programu jako celku se zaměřením se na jednotlivé kategorie a interpretaci těchto výsledků. Přínosem a záměrem práce jsou rady, doporučení a náměty na přemýšlení vedoucí k obohacení a zlepšení celého programu. Tyto poznatky můžou být impulzem a podnětem k zamyšlení se nad jednotlivými částmi programu i celé organizace Univerzitní mateřské školy Qočna. Doporučila bych podrobně prostudovat program a promyslet si jeho strukturu, kdy inspirací může být právě tato výzkumná bakalářská práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ALLEN, Eileen a Lyn MAROTZ. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-055-0.
- [2] BEČVÁŘOVÁ, Z. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. 176 s. ISBN 978-80-7367-221-8.
- [3] JANÍK, T. *Didaktické znalosti obsahu a jejich význam pro oborové didaktiky, tvorbu kurikula a učitelské vzdělávání*, Brno: Paido, 2009. 120 s. ISBN 978-80-7315-186-7.
- [4] KAŠÍK, E. *Školská legislativa*, Kunovice: Evropský polytechnický institut, s.r.o., 2008. 42 s. ISBN 978-80-7314-142-4.
- [5] MAJERČÍKOVÁ, J. *Rodina s předškolákem*, Bratislava: UK, 2012, 124 s. ISBN 978-80-223-3217-0
- [6] MAŇÁK, J. *Problém-kurikulum. Pedagogická orientace*, 2003, roč. 13, č.3, s. 63-69.
- [7] *Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy*, Praha: Tauris, VUP 2006. ISBN 80-87000-04-8
- [8] PRŮCHA, J. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*, Praha: Portál, 2004. 144 s. ISBN 80-7178-977-1.
- [9] PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*, Praha: Portál, 2005. 481 s. ISBN 80-7367-047-X.
- [10] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha. Portál, 2009. 400 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- [11] SMOLÍKOVÁ, K., a kol. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. 1. vyd. Praha: VÚP, 2004. 72 s. ISBN 80-87000-00-5.
- [12] SVOBODOVÁ, E. a kol. *Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program*. 1.vyd. Praha: Portál, 2010. 168 s. ISBN 978-80-7367-774-9.
- [13] ŠMELOVÁ, E., NELEŠOVSKÁ, A. *Učitel mateřské školy v reflexi současných proměn*. Olomouc: VUP 2009. 124s. ISBN 978-80-244-2272-5.
- [14] *Národní program rozvoje v České republice*, Praha: VÚP, 2002.
- [15] *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Věstník MŠMT, sešit 2, Ročník LXI, únor 2005.

- [16] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
- [17] *nidm.cz – národní institut dětí a mládeže*[online]. C2009-2012, [cit. 2013-02-07].
Dostupné z: <<http://www.nidm.cz/userfiles/file/KPZ/vystupy/01-vyzkumy/deti-v-ringu-dnesniho-sveta.pdf>>.
- [18] WOOLFSON, Richard C. *Bystré dítě Předškolák*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2004. ISBN 80-7360-002-1.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: vývojová stádia kognitivního vývoje dítěte dle Piageta

Tabulka 2: dimenze kurikula

Tabulka 3: cíle vzdělávání

Tabulka 4: seznam integrovaných bloků

Tabulka 5: analýza IB č.1 na úrovni cílů

Tabulka 6: analýza IB č.1 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 7: analýza IB č.2 na úrovni cílů

Tabulka 8: analýza IB č.2 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 9: analýza IB č.3 na úrovni cílů

Tabulka 10: analýza IB č.3 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 11: analýza IB č.4 na úrovni cílů

Tabulka 12: analýza IB č.4 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 13: analýza IB č.5 na úrovni cílů

Tabulka 14: analýza IB č.5 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 15: analýza IB č.6 na úrovni cílů

Tabulka 16: analýza IB č.6 na vzdělávací nabídky

Tabulka 17: analýza IB č.7 na úrovni cílů

Tabulka 18: analýza IB č.7 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 19: analýza IB č.8 na úrovni cílů

Tabulka 20: analýza IB č.8 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 21: analýza IB č.9 na úrovni cílů

Tabulka 22: analýza IB č.9 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 23: analýza IB č.10 na úrovni cílů

Tabulka 24: analýza IB č.10 na úrovni vzdělávací nabídky

Tabulka 25: analýza formální stránky

